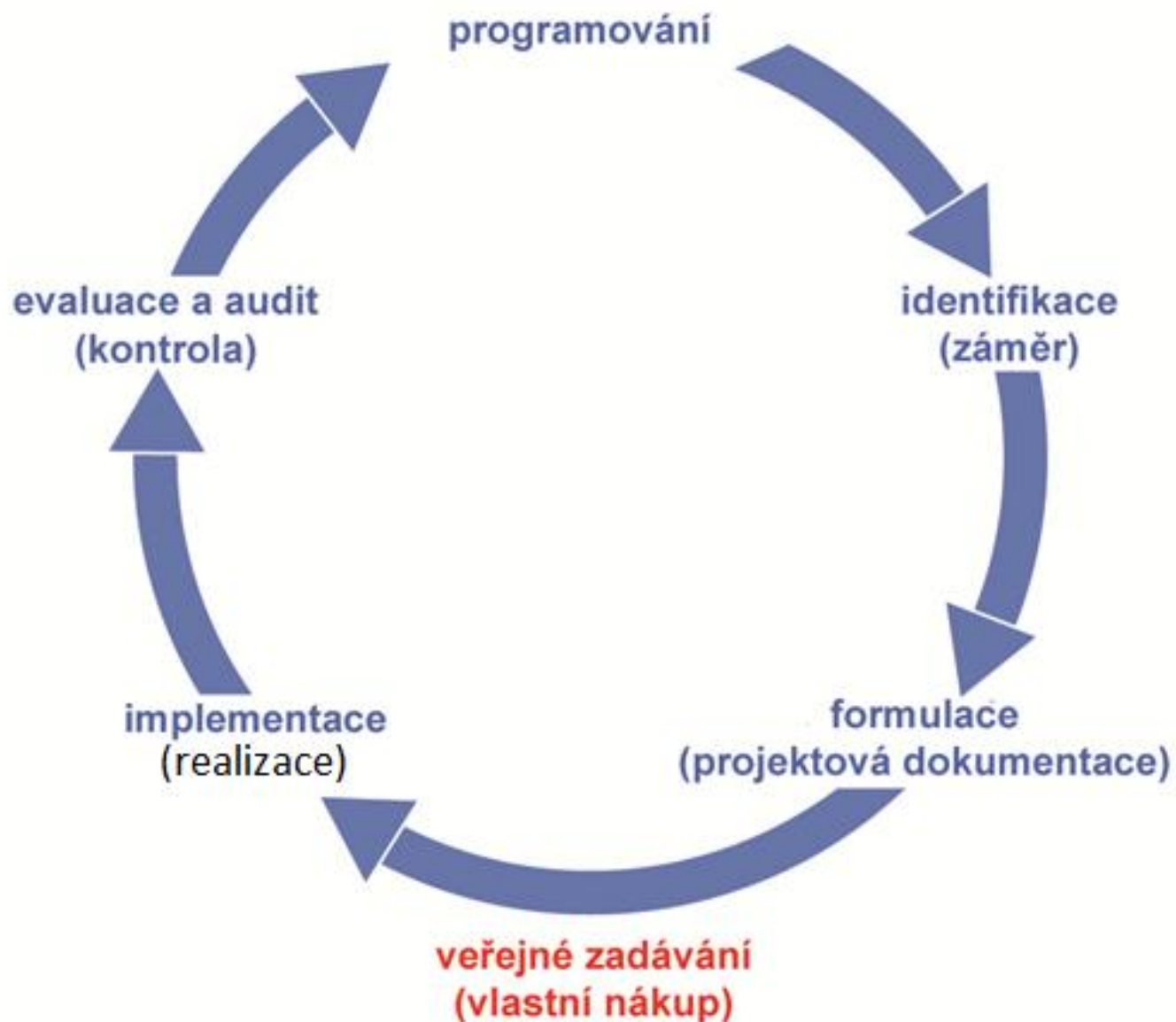

Institucionální rámec pro hospodárné veřejné nákupy

Mgr. Martin Kameník, Oživení o. s.
24. 9. 2012, Bratislava

Veřejný nákup vs. veřejná zakázka

Trendy ve veřejném nakupování

- zaměření na kvalitu i efektivitu výdajů
- přístup dle životního cyklu nákupu (hodnota za peníze)
- koordinace, specializace a strategický přístup – kvaziregulační nezávislé úřady
- standardizace a metodické usměrňování zadavatelů
- kategorizace veřejných nákupů
- centrální nakupování
- profesionalizace
- odpolitizování
- kontrola v rámci životního cyklu
- zvláštní zaměření na velké strategické nákupy

Charakteristiky dobré politiky veřejných nákupů

1. Věcné a profesní standardy: metodické vedení zadavatelů
2. Orgány a organizace: regulace, koordinace a kontrola veřejných nákupů, formulace standardů, dohled, monitoring a vyhodnocení,
3. Systém osobní odpovědnosti
4. Profesionální a nestranný výkon veřejné správy

Standardy

- **Ekonomické standardy:** pouze v podobě obecných rozpočtových zásad 3E (z. o fin. kontrole), detailnější standardy v praxi uplatňovány ojediněle v některých sektorech (např. CBA, HDM-4)
- **Technické standardy:** státní technické normy, chybí vyšší a inovativnější standardy zohledňující hospodárnost výdajů, hodnotu za peníze a koordinaci technických řešení (např. IT)
- **Standardy projektového řízení:** neuplatňovány plošně, částečně jen v rámci operačních programů EU, v praxi implementuje menšina veřejné správy.
- **Soutěžní standardy:** podstatné zkvalitnění soutěže
- **Smluvní standardy:** částečně řešeno v ZVZ – obchodní podmínky pro VZ na stavební práce a v rámci smluvních vzorů pro resortní systém centrálního zadávání
- **Category management:** náznak v resortním systému centrálního zadávání
- **Informační standardy:** významné zvýšení transparentnosti

Orgány a organizace

- **Regulační úřad:** prakticky neexistuje, MMR ČR nemůže plnit všechny jeho funkce, zaměřuje se pouze na implementaci soutěžních standardů, není ekonomickým arbitrem, nemá nezávislé postavení úřadu dohledu a kontroly
- **Centrální nákup:** zvolen model tzv. resortního systému centrálního zadávání, nevyužívá plného potenciálu centrálního nákupu, nepůsobí plošně
- **Interní kontrola:** založena na zákonu o fin. kontrole, nedostatečné metodické vedení, absence projektového řízení, obecné zásady 3E nevedou ke skutečné věcné kontrole
- **Externí kontrola (NKÚ):** politické tlaky, slabý dopad kontrolních závěrů, omezená působnost
- **Orgán přezkumu zadávacího řízení (ÚOHS):** spíše formální kontrola dodržování ZVZ, diskutabilní nezávislost a profesionalita úřadu.

Mezinárodní srovnání organizace veřejných nákupů

	ČESKÁ REPUBLIKA	Pozn.	SLOVENSKO	Pozn.	FINSKO	Pozn.	VELKÁ BRITÁNIE	Pozn.
Normativní úřad(y) pro veřejné nakupování a zadávání veřejných zakázek	+	MMR ČR	++	ÚVO SR	+++	Min. ekonomiky a zaměstnanosti, min. financí	+++	Skupina pro hospodárnost a reformu (ERG), před. OGC
tvorba standardů pro veřejné nákupy	+	hlavně soutěžní standardy	+	hlavně soutěžní standardy	++	závazná metodika pro celý nákupní proces	+++	Gateway Review process a další metodiky
podpora implementace			+	metodické pokyny na dotaz (pouze oblast soutěže)	++	Ministerstvo financí (Stategická skupina)	+++	závazek veřejného sektoru k veřejným zakázkám, účast OGC na velkých a rizikových projektech centrální vlády
poskytování poradenství					+++	Public procurement Advisory Unit	+++	OGC
Externí profesionální kontrola	+	NKÚ ČR	+++	NKÚ SR	+++	National Audit Office of Finland	+++	National Audit office, OGC
Nezávislý přezkum zadávacího řízení	+++	ÚOHS	+++	ÚVO SR	+++	obchodní soud	+++	Nejvyšší soud
Centrální nakupování	+	resortní centrální nákupy - ministerstva			+++	Hansel Ltd., Kuntahankinnat Oy	+++	Buing solutions
Zákonná úprava nestranného výkonu veřejné správy	+	zákon o úřednících samosprávných celků	+++	zákon o štátnej službe	+++	State Civil Service Act	+++	Civil Service Code

Osobní odpovědnost

- Nízká díky absenci standardů projektového řízení
- Slabá systematizace veřejného rozhodování a dostatečná garance ochrany úředníků státní správy
- Neuplatňování regresních náhrad za škody způsobené špatným rozhodnutím

Profesionální a nestranný výkon veřejné správy

- Citelně chybí kvalitní zákon o státní službě – silná politizace výkonu
- Slabé institucionální zázemí pro racionální, objektivní a transparentní rozhodování o veřejných nákupech

Doporučení

- **Vytvořit vládní strategii** pro organizaci a regulaci veřejných nákupů v celém veřejném sektoru ČR (cíle, priority, nástroje, harmonogram, související legislativa) = **politika veřejných nákupů**
- **Organizace a koordinace nákupů a zakázek**
  - Nezávislý regulační úřad (kontrola hospodárnosti velkých projektů, metodické vedení, poradenství a profesionalizace)
  - Agentura pro centrální nákupy
- **Kontrola veřejných nákupů**
  - Rozšíření pravomocí NKÚ
  - Reforma ÚOHS (kolektivní vedení, vyšší prevence střetu zájmů)
- **Metodické vedení**
  - Category management(řízení nákupů podle hlavních výdajových kategorií veřejného sektoru)
  - Ekonomické, technické, soutěžní , smluvní, informační standardy, standardy projektového řízení
- **Zpětná vazba**
  - Statistika ekonomických výsledků nákupů, cenový benchmarking jednotlivých kategorií, sběr příkladů dobré praxe
- **Professionalizace, stabilizace a nestranný výkon státní správy**
  - Institut odpovědné osoby za veřejný nákup a systém atestace
  - Kvalitní zákon o úřednících státní správy

Děkuji za pozornost

martin.kamenik@oziveni.cz

www.oziveni.cz

www.bezkorupce.cz

bez korupce